

Apeldoorn, OLV-kerk, Opening Synodaal Proces 17 oktober 2021

Homilie

Vanuit Rome is voor het synodale proces een lijst met tien thema's aangereikt, waaruit keuzes kunnen worden gemaakt. Onze Bisschoppenconferentie stelt een drietal thema's van deze lijst centraal voor de eerste fase van het synodale proces in de Nederlandse bisdommen: **vieren, medeverantwoordelijkheid voor de missie en dialoog in Kerk en samenleving**. Deze keuze is ingegeven door de zorg voor de evangelisatie of re-evangelisatie van onze streken.

Gelovige christenen kijken bezorgd naar de toekomst: er zijn steeds minder christenen in West-Europa en Noord- en Zuid-Amerika. Wie zal in de toekomst in ons land het geloof in Christus nog belijden en uitdragen? Wat kunnen wij nú doen om het christendom en de Kerk in ons land toekomstbestendig te maken en – zo mogelijk – weer tot groei te brengen?

Bij het uitdragen van het katholieke geloof stoten we in onze tijd op een grote moeilijkheid. Het christendom staat voor een geloof dat een waarheid voorhoudt. We verkondigen immers Christus die van zichzelf zegt: "Ik ben de weg, de waarheid en het leven" (Joh. 14,6). Maar iets als een waarheid voorhouden, dat mag volgens een groeiende groep mensen in de Westerse wereld niet meer in het openbaar. Hooguit achter de voordeur. Kardinaal Ratzinger verwoordde dat kort en bondig in de preek die hij hield in de Eucharistieviering bij gelegenheid van de opening van het conclaaf in 2005, waarin hijzelf tot paus is gekozen:

"Een duidelijk geloof hebben, volgens het Credo van de Kerk, wordt dikwijls geëtiketteerd als fundamentalisme. Terwijl het relativisme, dat wil zeggen het 'heen en weer geslingerd worden en meegesleurd door elke windvlaag op het vlak van de leer' de enige houding schijnt te zijn die bij de moderne tijd past. Er is zich een dictatuur van het relativisme aan het vestigen dat niets als definitief erkent en dat nog als enige maatstaf het eigen ik en zijn willekeur overlaat."

Die dictatuur van de publieke opinie dat alles maar relatief is zal bij ieder van ons herkenning oproepen. Wee je gebeente als je vanuit christelijk perspectief een duidelijke christelijke boodschap uitdraagt. Je riskeert vooral op de sociale media te worden afgeslacht.

Maar onze maatstaf is een andere dan die van het relativisme en de huidige publieke opinie. Die maatstaf, zo zegt kardinaal Ratzinger, is

"de Zoon van God, de ware mens. Hij is de maatstaf van het ware humanisme. Een geloof dat de golfslag van de mode en de laatste nieuwigheid volgt, is niet volwassen. Volwassen en rijp is een geloof dat diep geworteld is in de vriendschap met Christus."

De hoop dat we in de toekomst weer veel mensen tot de vriendschap met Christus kunnen brengen, moeten we niet laten varen. Toen de heilige Willibrord met zijn elf gezellen in 690 naar Nederland kwam, waren er in Nederland nauwelijks christenen. De evangelisatie van Nederland is tijdens het leven van Willibrord uiterst moeizaam verlopen. Maar in de eeuwen na zijn dood heeft het christendom zich in ons land snel

verbreid. Alle tijden kennen weertijden. Dat gold voor de tijd van de heilige Willibrord, het geldt evenzeer voor de onze.

Maar het is wel zaak dat we samen nadenken over de gezamenlijke weg die we bewandelen om Christus en Zijn Evangelie zo vruchtbaar mogelijk te verkondigen. De thema's vieren, missie en dialoog met de samenleving staan in dit teken. In het vieren worden we in ons geloof en in ons leven als volgeling van Christus gevoed door het horen van Gods Woord en het ontvangen van de sacramenten. Missie betekent dat we ons geloof ook openlijk uitdragen. En om dat te kunnen doen, zullen we ook de dialoog met de samenleving moeten blijven aangaan.

Bij het bespreken van deze thema's zijn drie begrippen van belang: *communio*, *participatio* en *missio*. *Communio* betekent gemeenschap, zowel met God als met elkaar. *Participatio* houdt in dat we actief deelnemen aan die gemeenschap om ons aandeel te leveren in de *missio*, de missie oftewel de evangelisatie.

Willen we anderen winnen voor de vriendschap van Jezus, dan moeten we die eerst zelf hebben in ons hart. Die vriendschap met Jezus wordt door de Heilige Geest in ons bewerkt. Binnen dit kader geeft de Heilige Geest ook bijzondere geestesgaven, maar niet aan iedereen dezelfde. De apostel Paulus constateert in zijn eerste brief aan de christenen van Korinthe dat dit bij hen tot verdeeldheid leidt. Hij signaleert een zekere elitevorming en concurrentie rond verschillende ideeën en vormen van spiritualiteit. Daarom zegt hij met zoveel nadruk: er mogen dan verschillende geestesgaven zijn, maar die worden door één en dezelfde Heilige Geest geschonken en wel met één en hetzelfde doel: om zelf tot vriendschap met Jezus te komen en anderen daartoe te brengen.

In deze Eucharistieviering bidden we in het bijzonder om de bijstand van de Heilige Geest bij het synodale proces: dat de Heilige Geest ons brengt tot de gezamenlijke weg van onze vriendschap met Jezus, de maatstaf van de waarheid in eigen persoon. En dat de Heilige Geest ons, in ons onderlinge gesprek, in al deze consultaties, de gezamenlijke weg wijst die we moeten bewandelen om anderen tot de vriendschap met Jezus te brengen. Amen.